

Квалификация на учителите за работа в условията на извънредно положение

проф. д-р Янка Тоцева

Задачите на изследването са:

- Да се очертаят проблемните области, свързани с допълнителното натоварване на учителите и поставянето им в нова среда.
- Да се опишат основните източници на затруднения, които учителите срещат.
- Да се опишат основните тенденции в промяната на комуникацията с колегите и директора.

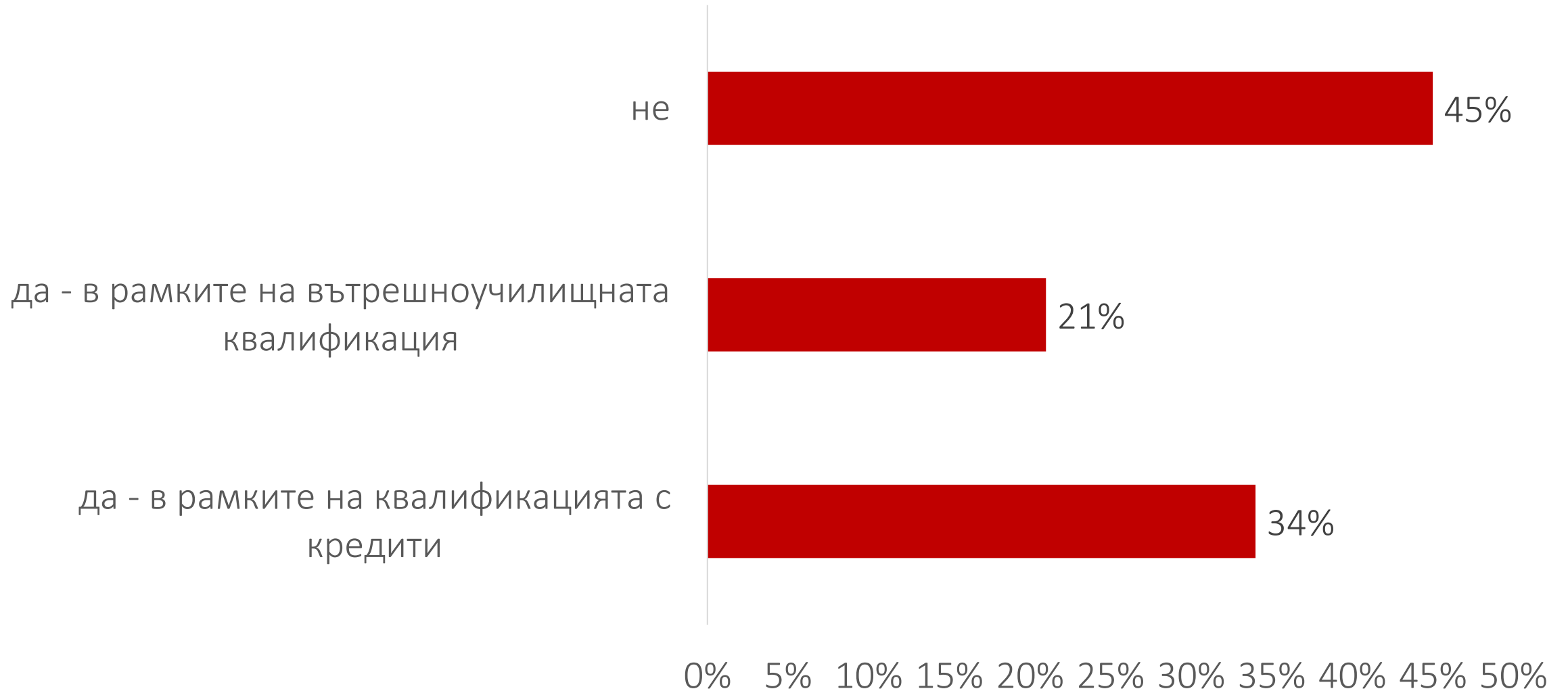
Участници

- Учителите, участвали в изследването, са основно жени (95%).
- 10% са на възраст под 35 г., 64 % са между 36-55 годишни, 25% са над 55 годишна възраст.
- 10% са с педагогически стаж под 5 години, 13% са със стаж между 6 и 10 години, 15% са със стаж 10 до 20 години и 62% имат стаж като учители над 20 години.
- 10% работят в начално училище, 44% в основно училище, 2% в обединено училище, 37% в средно училище, 5% и 2% в професионални и профилирани гимназии.
- 60% са начални учители, 12% учители в ЦДО и по 14% в прогимназиален и гимназиален етап.
- 94 % са ангажирани с общообразователна подготовка, 4% с профилирана и 2% с професионална подготовка.
- 22% са учители от столицата, 48% са учители в големи градове, 28% в малки градове и 2% в села.

Период и начин на провеждане

- Началото на месец април 2020 г.
- Онлайн въпросник в Survey.bg.
- Въпросникът е отворен от над 5000 учители, но попълнен коректно от 1345.
- Резултатите се съотнасят с отговорите на 1345 участници.

Участвали ли сте в квалификационни курсове за работа с онлайн базирани образователни ресурси?

Изводи:

1. Учителите предимно се самообразоват
2. Разчитат на квалификационни курсове за придобиване на ПКС, магистратура
3. Разчитат на вътрешноучилищни обучения без кредити
4. Информират се с помощта на уебинари
5. Учат от споделян опит с колеги
6. Ползват възможностите по програма Еразъм+ или други проекти
7. Заплащат със собствени средства квалификация с кредити

Изразени потребности

- изразена неудовлетвореност от провеждани обучения по темата, които се оказват неефективни поради самия начин на организиране и провеждане от недостатъчно компетентни обучители;
- посочване, че част от учители не са били включени в подобни обучения поради високата си възраст;
- товар върху директора, който се налага да поеме функциите по обучението;
- затруднения конкретно при работата с ученици-роми, които нямат възможност да се обучават с дигитални устройства;
- изразено желание за по-често предлагане и провеждане на подобни курсове;
- акцент, че не са били предлагани подобни курсове до момента.

Имахте ли предварителна подготовка за използване на онлайн платформи или програми ?

Платформи и програми, използвани в хода на дистанционното обучение (свободен отговор)	Честта на посочване
Facebook група	787
Messenger група	711
https://ucha.se/	745
Microsoft Teams	514
https://www.shkolo.bg/	434
ZOOM	388
Google Classroom	388
https://www.e-uchebnik.bg/	352
Видеоуроците по БНТ 2	332
edu.mon.bg	213
Google Drive	144
https://bg.khanacademy.org/	141
Skype	132
Kahoot	99
G Suite	76
OneDrive	70
e-learn.ela-bg.eu	55
ClassDojo	23
Moodle	22
Dropbox	12
Blackboard	10
Edmodo	5
Yodanis	5

Общият извод, е че учителите са намерили богата гама от възможности за осъществяване на виртуална педагогическа комуникация от една страна и много възможности да представят учебно съдържание и да задават домашна работа, чрез образователните сайтове, портали и платформи:

- Програми за видеоконферентна връзка и двустранна комуникация;
- Програми за създаване на образователни ресурси – видео, текстови и други мултимедийни материали;
- Програми за създаване на тестове и други материали за целите на оценяването;
- Платформи, на които са предоставени образователни ресурси, най-често структурирани предметно и/или тематично;

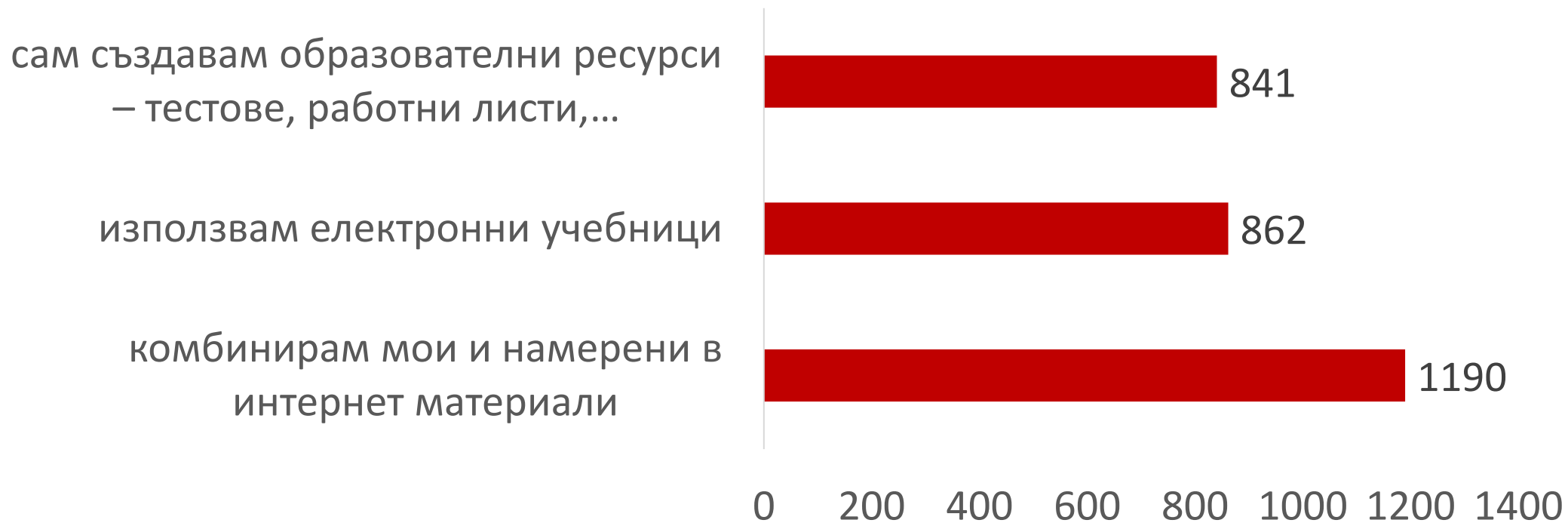
Избиране на платформа

Получено съдействие при усвояване на начина на ползване на платформата

Дидактическите ресурси

Създаване на интерактивност

Комуникация с директора

- Често изтъкван въпрос е ангажираността с отчитане, която е висока и непрекъснатото изискване на отчети от директора
- Според малко повече от половината респонденти директорът оказва съдействие и насоки, но близо една пета смятат, че липсва достатъчна ангажираност от страна на директорите с насоки и препоръки, а почти всеки трети не изразява отношението си

Как ви се отразява дистанционната работа?

- Отчитане на неадекватното планиране на провежданите квалификационни обучения, които не включват работа в онлайн среда;
- Доста често противоречиви мерки, които не подпомагат, а затрудняват допълнително работата, както и противоречивите послания, че учителите са във ваканция, докато всъщност те работят в условия на свръхнатовареност;
- *„Пуснати сме да плуваме в дълбокото и плуваме. без помощ, указания - дава се заповед и учителят прави чудеса! Изпитана система – Министерството обикновено има наблюдателна и наказателна функция“;*
- Използване на лични средства от учителите;
- Липса на подкрепа за учениците и родителите, които не са мотивирани;
- Липса на обмисляне на обезпечеността на учениците;
- Свръхзисквания към срокове без адаптация и подкрепа;
- Отчитане, че намесата на МОН само е затруднила случаите, в които учителите са намерили вече подходяща форма на работа;
- Липса на съгласуваност между структурите на МОН, РУО и директора;
- Липса на организирано онлайн обучение.

Изводи

- По отношение на възможните различия, които потърсихме, не се установяват разлики в зависимост от населеното място, възрастта, стажа, преподавания цикъл предмети, вида училище и образователната степен. Това потвърждава *общото в ситуацията за всички учители*, независимо от специфичната индивидуална ситуация.
- **Учителите демонстрират креативност в намирането на решения и използване на различни форми и ресурси за персонализиране и индивидуализиране на обучението при запазване на ефективността му.**

Подготовка за работа в дигитална среда

- Резултатите разкриват недостатъчно доброто планиране на предлаганите квалификационни курсове.
- Добре е те да бъдат „изпреварващи“ и адекватни на нуждите, а не формални.
- Акцент се поставя и върху качеството на предлаганите обучения и квалификационни курсове, които се оценяват като недостатъчни/неефективни в момента.
- В посока на квалификацията следва да се отдели внимание и по отношение включеността на учители в частност в по-високите възрастови групи.

Осигурявано съдействие

- По отношение на *съдействието ясно и отчетливо е изразена позицията, че няма оказана помощ и ако има, тя е в недостатъчен размер, осигурена основно от колеги, родители, близки и частично от директора.*
- Това е основен акцент, на който трябва да бъде обърнато внимание на централизирано ниво.

Комуникация с директора

- Въпреки, че повече от половината учители споделят натиска и непрекъснатото изискване на отчети, също така **повече от половината отчитат, че директорът оказва насоки и препоръки.**
- **Една пета обаче споделят позицията, че директорът не оказва достатъчно съдействие** и това е една от линиите за подобрене, на които следва да се обърне внимание.